

Брајислав Р. Милановић

БУДНО ЈЕЗЕРО

1.

То огледало још нас одразило није (огледало
иза вида над којим су са усхитом пребивале птице)
нит пресудне мреже у које се веслачи лове...
Слућене земље за језером стижу нас сучелице
и зри немир.

Замрло време. Ми дрско уденути у свемир
надвикујемо тишину и вековни чвор се распреда.
Везане за њега још од првог плача раскида нас светлост
и нигдина неуловљена у срж што не да
да сједињени са њом прерастемо свезлост.

2.

И ангел нам из уста – у песму, у зид, у слику:
да ли ће смети да пробуди време што слуги
у језеру и човеку – то дете, од крви светле,
обмањује позив у простор згуснути
иза песка.

Црква од мастила, од слова, у висини блеска
за пределе остављене и оне што се ближе
за градове-зnanце које друга жена гледа.
У темељ јој улеће кобац што пристиже
у питомину из срца нерета.

3.

Да л су од смрти горки веслачи, ил су им чела
црна од гласа што их прати? Над сном погнути,
уперени у беоначе зора, трагачи запросторја
у своје слуху свијају гнездо што слуги
пев птица са иних обала.

Исто је, уз жало, бежала магла, исто је бежала
ко пород птица, ил пород јегуља кад ојача:
уз обалу зру светиљке ко јасни цветови ноћи.
После веслача и после језера да ли ће моћи
ико да корача?

4.

Земља надире, мирисна земља што одвраћа
од првобитних стања у влажни клобук за луде.
Ведрина коју смо с рођењем испили сад говори
и весла од ума што се спремају да изнуде
исконску земљу за потукаче.
Још нисмо луди, тек кад нам тела закораче
у кристалне шуме сићи ћемо у тишину умља:
лепота од ћутања јача, камена лепота равнотеже
затвара напрела захумља
за која нас, одбегле давно, још реч веже.

5.

На поласку, трушла смо у крст сплели под обалом
и сад тек, на језеру, бујамо друкчији, ал чисти.
Остављене кости и љуштуре тела. Овамо се једино
бескрајан може, само се челом сме загристи
стакласто биље.

Друга нас земља усисава у густо окриље:
из сна у стварни круг помакнути ми иза коре
разазнајемо тек одјек над водом што све руши
и звер исцвалу у пенасте бокоре
коју ће нови ритам да угуши.

(1972–2006)

ДОРУЧАК

За Јоана Флору

Шта тражим сад на овом месту,
где смо спремали гозбе достојне царева,
док он доручкује, сам, под травом
по сопственом, несвесном, избору.

И ја, горе, седим сам
и не доручкујем, не ручам, не вечерам
јер сам глад изабрао као постојање.
Он чује како корачам над његовом главом
док, као што сељак сецка сланину и лук,
доручкује своје стихове, синегдохе, метафоре...
То је сада, по налогу сове, његова нова
терапија рада на недовршеним ситницама
у пределима из којих је, у други простор,
пао као тег.

Доручкује под травом:
звечка асонанцама и алитерацијама, тропима
у којима мирише репа, крв свињокоља,
и у јесен воња тек преврнута земља,
као у бившем, пресном животу, у Банату.
Једе читаве песме измучен новом глађу
и чека да, кад-тад, сиђем и ја, па да спустимо
сто и столице у несамерљиво језеро, огрнемо се тамом
заврнемо ногавице, умочимо ноге у звезде
и поразговарамо као људи...

УЉЕ, МАСЛИНЕ И ВИНО

I

Док ми сир прелива маслиновим уљем
смеје се и васкрсава у соби јогунасто море,
запљусне једну и другу страну стола
што нас спаја крај голог прозора;
задрхти, од цврчака, душа јануарског снега...

Овде, на северу, у мочварама, замирише
на овце, на млеко земље коју никад нисмо,
заједно, будили стопама, шкрипне тавањача
нашег никад саграђеног дома;
писну, у недоба, испод свести – ласте.

Док се низ белину слива жута кап
укаже се камен овенчан лавандом
усред маслињака, на почетку свега,
млад ветар поправља свет њеном хаљином:
залива, врелином, и пунак и срце пучине...

Док на белој пути гусну златне грашке,
њен уздах се провлачи кроз мирисе и уље:
топе се снегови и слике, ноћас, на Врачару...
Помислим: све то је још једанпут било!
Али, не сећам се, не сећам, никако...

II

Док спушта две маслине смеђе
као њено и моје око на белину тањира,
на величанствену моју празнину,
из прадаљине, правремена, предубоке таме

изроне на двома белим купама
друге две маслине – њене,
и осетим како, вреле и тврде,
буде из самртног сна моју кожу...

Рађају се у полусвести слике које волесмо:
магарац у Истамбулу, отровни цветови
у шумама Бразила, јесен под Авалом
и црна вода у Банату, као некад... Као некад.

И док ме гледају две маслине
што се црне на бившој чедности тањира,
желим да их додирнем и систолом
и дијастолом овог срца што посрће,

да му доведем из сазвежђа бика ветар, слан
као усне, њен ход што узбуђује жало на
Атлантику, да му вратим неповратно
док сат откуцава и скраћује се ноћ....

Ш

Док ми улива црно вино
што њишти из чаше
и галошира потом у мојој крви,
рука заједничког анђела повлачи резу:

отварају се врата на невидљивом зиду
између нас двоје
да на њену страну пропусте
незадржив топот.

Од бесног галопа њу ће запахнути лахор:
не њеној кожи дићи ће се маље
тврде попут стрела
што су чекале да се, коначно,
сједине пут и пут...

Ал тад ће се силовити топот,
заједно са мном, преко руба трпезе,
постављене тај једини пут,
обрушити у досуђен мрак:

уместо топота над столом стезаће се, затим,
прозирна корица тишине
а у њеном оку тонуће
кућа на острву, на крају света.

ШТА БИХ САД ЖЕЛЕО

Желео бих да ти на птидепу,
сивом бирократском језику који је измислио
чешки писац Вацлав Хавел,
(некада забрањен у Чешкој, али не и у Србији),
на језику којим је тај писац написао
досадан комад за који сам купио карту,
(а паре му послао у затвор),
и скоро умро у позоришту од сивила,
онај Хавел што је тражио да ми богови
баце бомбу на главу како би ме ослободили
од тиранина који ме је давио, а њега
– после затвора чешког председника – изгледа још више,
онај писац Хавел чије су уранијумске бомбе промашиле
мог злотора и три пута ми срушиле Алексинач,
и од којих је после умрла моја мајка,
и њена комшиница Олга,
и још триста ослобођених Алексинчана,
на том пепељастом језику хоћу
да ти напишем песму,
а у њу да сместим само оне две сирове речи
које пулсирају као лева и десна преткомора,
као лева и десна комора проширеног срца,
да их засадим у ту добро нађубрену подлогу,
па да да видиш како се те две речи
бокоре као ружа и перуника заједно!

ПИСМА ИЗ ПРАСТАРЕ БУДУЋНОСТИ

I

Тридесет година нисам одговорио на твоје писмо:
тада се, ненадно, под нама одронила јесен
и свет је јурнуо низ другу матицу.
Пишем ти на једину познату адресу:
октобар 1976... И гледам са ове даљине, како,
у грозници, отвараш коверат пожутео од лутања,
а у њему – све године што су срљале
овом низветрином између првог и последњег крика.

И не склањаш косу са чела како ти се не би
у очима видела два тамна и преслана мора
у којима ћеш се ускоро купати... ускоро...
Пишем ти са ове даљине, са руба бескраја,

нагорео у риђим шумама, умноженим
на путевима, још тад... На тој адреси
и не можеш знати да је јутро препукло
у зраку што нас ту, код тебе, увија у свилу.

Ту, у невиној прошлости, сан је још увек сан.

Док читаш видим на твојим носницама дрхтај
и под веђама пламичак спреман да сагори
злогукe моје речи: касно је... веома касно:
и прижељкујем да их прождере пепео.